

*В.А. САМОФАТОВА, кандидат економічних наук,
доцент, докторант
Одеська національна академія харчових технологій*

Методологія управління сталим розвитком агропродовольчої сфери регіону в умовах децентралізації влади

Постановка проблеми. Сучасна агропродовольча сфера (АПС) розвивається в умовах динамічної зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, тому орієнтація на досягнення її сталого розвитку можлива лише на основі реалізації ефективного управління. У вересні 2015 року 193 держави-члени ООН на Саміті в Нью-Йорку одноставно прийняли нову глобальну програму сталого розвитку, що містить 17 амбітних цілей, яких світ має досягти до 2030 року [12]. Дослідження сталого розвитку АПС на регіональному рівні є одним із найважливіших завдань, що дає змогу врахувати територіально-галузеву специфіку. Рівень розвитку АПС регіону визначається не тільки розв'язанням економічних завдань, але і з узгодженням економічних аспектів розвитку з питаннями якості життя, що безпосередньо пов'язані з соціальною й екологічною складовою проживання населення. Тому сталий розвиток АПС регіону повинен супроводжуватися безперервними економічними, екологічними та соціальними поліпшеннями в об'єднаному сільсько-міському середовищі проживання і діяльності людей. Нині в Україні триває процес реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Процес децентралізації й утворення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) насамперед стосується сільських, селищних і міських громад районного значення, де якраз розташовані під-

приємства агропродовольчої сфери. Актуалізація регіональної політики має відбуватися на засадах домінування підходу, що передбачає врахування ендегенних регіональних та місцевих чинників розвитку територій шляхом забезпечення ефективного місцевого самоврядування й територіальної організації влади. Нинішня модель господарювання ОТГ також вимагає нових управлінських підходів до процесу стратегічного планування сталого розвитку та стратегічної моделі управління. Відповідно, вона потребує підтримки з боку розвитку об'єднаного сільсько-міського соціуму й суб'єктів господарювання, які прямо чи опосередковано зацікавлені у цьому. Кожен регіон України повинен мати власну стратегію сталого розвитку агропродовольчої сфери, узгоджену з загальнодержавними цілями і напрямками розвитку, але з урахуванням власного природно-ресурсного потенціалу та особливостей економіко-географічного й геополітичного положення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування методології управління агропродовольчою сферою знайшло своє відображення в працях економістів-аграрників: О. Бородіної [2], М. Кропивка [5], П. Саблука [8]. Вони розглядають питання трансформації вітчизняного агропродовольчого сектору, проблеми концентрації й інтеграції сільського господарства та харчової промисловості. Питанням сталого розвитку, багатофункціональності агропродовольчої сфери й розвитку сільських територій присвячені роботи Ж. Дваєр [15], О. Пав-

лова [6, 9] та багатьох інших дослідників. Проблемі регіонального розвитку й регіональної політики присвятили свої роботи вчені: Т. Бобра [1], А. Измалков [4], С. Рей [17], І. Сторонянська [10], М. Сотарата [16]. Актуальні питання становлення, розвитку, досвіду реалізації та реформування місцевого самоврядування представлені у відповідних законодавчих актах [2] і практичних рекомендаціях [3].

Водночас у багатьох наукових дослідженнях проблеми розвитку міст і просторового управління вивчаються ізольовано. Також серед наукових праць недостатньо робіт, пов'язаних із вивченням ОТГ як спільнот людей, які спроможні інтегрувати агропродовольчу сферу своїх територій і створити комфортне середовище для життя. Тому існує об'єктивна потреба у системному обґрунтуванні шляхів подальшого удосконалення управління агропродовольчою сферою регіону як складною відкритою галузево-просторовою системою в умовах децентралізації влади.

Мета статті – визначення та обґрунтування методологічних засад управління сталим розвитком агропродовольчої сфери регіону в умовах децентралізації влади.

Виклад основних результатів дослідження. Ґрунтуючись на ухвалених на Саміті ООН 17 глобальних цілях сталого розвитку, переважна більшість Європейських країн вже затвердили свої власні стратегії [14]. В Україні розроблений поки що тільки проект. Важливими завданнями, запропонованими у Проекті стратегії, є:

сприяння зміні структури експорту в бік зростання продукції з високою часткою доданої вартості, забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної агропродовольчої продукції створенням мотивації до технологічного переоснащення й модернізації відповідних галузей, підтримка органічного землеробства;

забезпечення реалізації політики, яка сприяє продуктивній діяльності, створенню конкурентоспроможних робочих місць, підприємству, творчості та інноваційній діяльності, створенню сприятливих умов для підвищення кваліфікації, переорієнтації й розвитку самозайнятості населення;

до 2020 року забезпечити розроблення і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, місцевої культури й виробництво місцевої продукції [11]. Перелічені питання можна вирішити тільки завдяки узгодженому економічному, екологічному та соціальному розвитку.

На думку П. Саблука, агропродовольча сфера тісно пов'язана з розвитком соціуму, свідомістю й філософією існування людини, а її рівень впливає на інші сфери людської життєдіяльності – економіку, управління, техніку та технології, побут людей і т. ін. [8, с. 201]. АПС регіону є складною системою, яка характеризується відкритістю, непередбачуваністю, неврівноваженістю, нестабільністю та належить до складних об'єктів управління. Зазначена сфера має особливу природу, відмінну від інших секторів економіки, адже потребує ведення виробничої діяльності в гармонії з природою. За визначенням О. Павлова, агропродовольча сфера – це не тільки певний сектор економіки, який об'єднує галузі й види економічної діяльності, що включені в єдиний технологічний цикл виробництва і просування на ринок сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, а й природне та соціальне просторове сільсько-міське сполучене утворення [9, с. 12]. З даного твердження зрозуміло, що поняття «агропродовольча сфера» значно ширше від поняття «агропродовольчий комплекс», адже крім традиційних складових АПК враховує складну соціальну та природну підсистему (рис.).

З урахуванням зазначеного, АПС регіону як галузево-просторова система являє собою масштабну поліструктурну динамічну систему суб'єктів різних форм власності, що реалізують соціально-економічні відносини, організаційно-правові форми господарювання, процес розширеного відтворення. Її сталий розвиток повинен бути спрямований на забезпечення належних умов життєдіяльності сільсько-міського населення й забезпечення продовольчої безпеки держави. Тобто, всебічна модернізація АПС, як і будь-якої суспільно-виробничої системи, є можливою на засадах її соціо-еколого-

економічного спрямування. Останнє передбачає не тільки осучаснення різних складових систем, але і їхню внутрішню гармонізацію, коли поряд з оновленням матеріально-речових елементів і розподільних відносин відбуваються реалізація та нарощування творчого потенціалу людей, завдяки чому зростає загальна результативність функціонування економіки [2, с. 59]. Сформульова-

на характеристика АПС вимагає застосування новітніх соціо-еколого-економічних підходів до управління її сталим розвитком на регіональному рівні. Нинішня структура агропродовольчої сфери як країни, так і її регіонів далека від досконалості, є досить розбалансованою та характеризується невідповідністю основних її компонентів.

Структура агропродовольчої сфери регіону

Джерело: Розроблено автором.

Це потребує розробки комплексу заходів як з активізації господарської діяльності її основних складових, так і на основі, насамперед, оптимізації функціонально-територіальної структури, удосконалення просторової організації та модернізації суспільних відносин і відтворювальних процесів. А. Ізмалков звертає увагу на те, що агропродовольчу сферу регіону слід розглядати, поперше, як квазікорпорацію, що інтегрує в собі суб'єкти господарювання в системі технологічних ланцюгів виробництва сільськогосподарської та харчової продукції; по-

друге, як квазідержаву, що реалізує функції контролю за розвитком окремих територій у межах єдиного економічного простору відповідно до політики регіонального розвитку; по-третє, як соціум, інтереси якого повинні бути враховані при оцінці потенціалу розвитку виробничої системи регіональної агропродовольчої сфери; по-четверте, як регіональний ринок, що забезпечує суб'єкти господарювання агропродовольчої сфери ресурсами для здійснення ними виробничої діяльності й доведення ними кінцевої про-

дукції до споживача як у середині регіону, так і за його межами [4, с. 5].

Формування сталого розвитку АПС можливо лише за умови ефективних відтворювальних процесів у всіх її ланках, які залежать від сукупної дії на нього низки факторів. До факторів, що визначають сталість розвитку агропродовольчої сфери, слід віднести використання природно-ресурсного потенціалу, в тому числі земельних ресурсів, обсяги та якість виробництва сільськогосподарської сировини, можливості її переробки й реалізації, зайнятість і рівень життя населення. На регіональному рівні для забезпечення формування моделі сталого розвитку АПС органам виконавчої влади й публічного управління необхідно: сформулювати в регіонах таку її структуру, яка б забезпечила ефективне використання трудових і природних ресурсів кожного регіону; розв'язати екологічні проблеми та завдання соціального розвитку регіонів; підтримувати належну якість сільськогосподарської продукції й продовольства; стимулювати збільшення обсягів виробництва та постачання на зовнішній ринок екологічно чистої продукції; задіяти механізм регулювання й прогнозування ринків сільськогосподарської продукції та продовольства; забезпечити комплексний і сталий розвиток сільських територій; стимулювати впровадження сучасних технологій переробки сільгосппродукції та підвищення екологічної безпеки харчових виробництв. У досягненні сталого розвитку АПС регіону одним із найскладніших завдань є формування завершеного ланцюга з виробництва, зберігання, переробки й реалізації сільськогосподарської та харчової продукції.

Важливою комплексною системною реформою влади на даний час є децентралізація, яка означає розширення й зміцнення прав і повноважень місцевого та регіонального самоврядування стосовно незалежного прийняття рішень і виконання делегованих державною владою повноважень. Децентралізація повинна бути націлена на зростання економічної спроможності ОТГ. Її основні цілі – сприяння створенню сприятливих умов для роботи й життя у сільській місцевості, розширення зайнятості та зростання

доходів населення, поліпшення якості життя, можливості для розвитку особистості й поліпшення стану соціального та екологічного розвитку. Між міськими й сільськими територіями має бути досягнутий справедливий баланс бюджетних витрат, капіталовкладень в інфраструктуру, збільшення фінансування програм сталого розвитку сільських територій. Вагомою перевагою ОТГ має стати концентрація коштів і можливість їхнього розподілу на місцях. Крім того, держава зобов'язалася продовжувати надання субвенції на деякі соціальні статті витрат. Цей процес передбачає комплексний підхід – децентралізацію як адміністративну, так і бюджетну. Зокрема, це зростання доходів місцевих бюджетів, зміцнення податкової бази місцевого самоврядування, руйнування ієрархії прийняття рішень не на рівні області, а в громадах. Місцеве самоврядування, відображаючи політичні, географічні, соціально-економічні, національно-культурні й інші особливості різних територіальних одиниць, сприяє набуттю ними своєї індивідуальності, посилює почуття належності людини до певної територіальної громади, має стратегічне значення в процесі соціальної інтеграції та політичної мобілізації суспільства. Повноправним розпорядником природних ресурсів, що залучені у господарський обіг АПС, є територіальні громади. Об'єднання невеликих аграрно-індустріальних міст і сіл у територіальну громаду повинно стати поштовхом для сталого розвитку агропродовольчої сфери території.

Водночас, незважаючи на зростання експортного потенціалу агропродовольчої сфери, соціально-демографічна сфера знаходиться у занепаді: зменшується чисельність населення, особливо сільського, поглиблюється деградація поселенської мережі, спостерігається старіння населення, загострюються екологічні проблеми. Стрімке зростання процесів урбанізації та антропогенного тиску на довкілля призводить до зміни й розбалансування соціальної, екологічної та економічної підсистем АПС. Спостерігається посилення дискретності регіонального простору й розширення ареалів депресивності, що пов'язано з концентрацією фінансо-

вих ресурсів у центрах розвитку (у великих містах). Малі та середні сільськогосподарські виробники й підприємства з виробництва харчової продукції не завжди спроможні конкурувати з великими агрохолдингами та корпораціями. Одним із найважливіших завдань ОТГ є диверсифікація аграрної економіки й організація виробництва за європейськими принципами фермерських господарств сімейного типу, малих сільськогосподарських підприємств та особистих селянських господарств (ОСГ), що ґрунтуються на приватній власності, як основи агропродовольчого устрою України, сприяння розвитку кооперативних і кластерних моделей, підтримка локальних виробників, сприяння розширенню спектру продукції та видів послуг.

Соціо-економічний розвиток сільських громад визначається як діяльність на локальному рівні, яка зумовлює реалізацію економічних можливостей громади й супроводжується зростанням громадянської свідомості людей, підвищенням рівня задоволення їхніх життєвих потреб і поліпшенням стану навколишнього природного середовища. При цьому громада розглядається не просто як сукупність осіб, об'єднаних спільним проживанням у межах певного поселення або конкретної території. Справжньою громадою люди стають тоді, коли усвідомлюють необхідність розв'язати своїми силами якусь спільну для них проблему, переймаються прагненням її розв'язати, визначають, що кожен може для цього зробити й починають діяти у визначеному напрямі. Взаємодія – головний показник локального життя, який наповнює змістом його економічні, культурні, екологічні, організаційні та соціально-психологічні аспекти. Взаємодія є критерієм згуртування людських співтовариств у громади [2, с. 61]. В контексті децентралізації більша частина місцевих податків залишається в місцевих громадах, які слід використовувати ефективно. Спроможною територіальною громадою є така, в якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні й кадрові ресурси є достатніми для вирішення її органами місцевого самоврядування питань місцевого значення,

передбачених законодавством, в інтересах жителів громади.

Розробка та практичне запровадження механізмів сталого розвитку сільських територій є пріоритетним завданням, оскільки від їх функціонування залежить сталий розвиток агропродовольчої сфери в цілому. Сільська громада, насамперед, має бути економічно самодостатньою. Звичайно, спроможність громади залежить від кількісних показників. Водночас, на думку О. Павлова, громада здатна стати сильною за умови, коли особи, що входять до неї, відчують себе господарями і відповідальними за те, що відбувається в її межах. А це потребує, передусім, змін світоглядних засад сільського буття, формування та запровадження селяноцентристської ідеології, спроможної змінити ставлення держави й суспільства до сільського господарства, села і селян, подолати невпевненість селян у майбутньому [6, с.6].

Досягнення реальної фінансової спроможності сільських територіальних громад дасть змогу забезпечити належне виконання покладених на них функцій та перенести центр ваги управлінського процесу на місцевий рівень. Причому пріоритетом у фінансовому забезпеченні розвитку ОТГ повинен стати перехід до ефективного використання їхнього власного соціально-економічного й фінансового потенціалу. Для ефективного виконання територіальною громадою покладених на неї функцій та досягнення стратегічних пріоритетів потрібне належне фінансове забезпечення як поточного функціонування, так і цілей розвитку. Фактично йдеться про перенесення центру ваги процесів соціально-економічного розвитку на місцевий рівень. У такому випадку територіальна громада повинна виступати одночасно носієм соціально-економічного розвитку територій та рушійною силою досягнення стратегічних цілей територіального утворення [10, с. 99].

Сталість розвитку забезпечується людиною (групою людей), яка є носієм економічної функції, здійснює економічну діяльність і формує якість життя у певному територіальному середовищі. Континуальний (безперервний) стан територіального середовища є його природний, більш рівноважний та ста-

лий стан і, разом із тим, ідеальна недосяжна норма. Ентропія як міра дезорганізованості будь-якої організаційної системи континуального простору є нижчою, ніж дискретного, тому геверсум (це унікальний системний простір Землі, що виник у межах географічної оболонки історії суспільства) невідворотно прямує до такого стану, знижуючи ентропію за рахунок формування відносно однорідних систем [1, с. 15]. Ці процеси так само проявляються й на локальному та регіональному рівнях. Водночас слід відзначити, що там, де формується дискретніший геопростір, там же і повніше та значиміше проявлятимуться механізми його континуалізації, а отже, насамкінець, сформується й сам сільсько-міський континуум. Процес зміцнення виробничих зв'язків між усіма ланками АПС регіону забезпечується завдяки розвитку інтеграційних процесів – як горизонтальних, так і вертикальних. Науці нині відомі чотири основні організаційно-економічні механізми агропромислової інтеграції: кооперація, корпоратизація, контрактація, кластеризація. При цьому в розвинутих країнах світу спостерігається інтеграційна багатукладність. У більшій або меншій пропорції в них застосовуються всі чотири перелічені механізми інтеграції [5]. У країнах ЄС, Канаді, Австралії, США та інших країнах із розвиненим сільським господарством особлива роль в організації великотоварного конкурентоспроможного агропромислового виробництва належить не корпоративним об'єднанням, в основу діяльності яких покладена концентрація власності, а кооперативно-асоціативним об'єднанням самостійних сільськогосподарських підприємств, створюваних для спільної діяльності з просування їхньої продукції на ринках. Це об'єднання кластерної організації, в основі якої лежить державно-приватне партнерство і міжгосподарське самоврядування [5]. Дослідження М. Кропивка доводять, що найприйнятнішим шляхом розвитку для агропродовольчої сфери України є спрямування її територіальної організації на розвиток горизонтальної інтеграції з формуванням мережових кластерних структур, тим самим поліпшуючи умови для інтеграції різних організаційних форм господарювання, їх коопе-

рації, створення кластерів, агротехнопарків та агротехнополісів і сталий розвиток на принципах економічної самодостатності. На розвиток зазначених інтеграційних процесів вплинула також економічна криза й відміна податкових пільг сільгоспвиробникам. Тому ОТГ слід ініціювати об'єднання селян у кооперативи, що дасть можливість колективно відстоювати свої інтереси, купувати за оптовими цінами паливо, добрива, насіння, розширити можливості збуту, сприяти відродженню українських сіл і подоланню дискретності просторового розвитку.

Суттєвою є потреба АПС регіону в кредитних ресурсах, зважаючи на багатогалузевий сезонний характер діяльності. Кредитні ресурси відіграють важливу роль для зменшення сезонного розриву між залученими та власними коштами. Існують також міжнародні фінансові програми, які допомагають у створенні кооперативів. Перспективи сталого розвитку АПС регіону повинні бути пов'язані з укладенням контрактів між підприємствами харчової промисловості й фермерами для використання у переробці традиційної місцевої сільськогосподарської продукції. З одного боку, це підтримуватиме розвиток сільських територій, а з іншого – сприятиме залученню більшого числа покупців та одержання додаткових доходів для харчових підприємств. Велике значення для відродження сіл має встановлення тісніших зв'язків між містом і селом. Мова йде про розширення безпосередніх контрактів із продажу свіжої продукції між сільськогосподарськими виробниками й кооперативами доставкою товарів додому, або продаж виробниками продукції на орендованих полицях у супермаркетах або на фермерських ринках. Міських мешканців, у свою чергу, приваблює сільська місцевість з її чистим повітрям, смачною натуральною їжею, красивими ландшафтами. Велику роль у цьому відіграє «зелений туризм», значення та обсяги якого постійно зростають.

Децентралізація – закономірна реформа, якщо країна обирає шлях прогресу. Польща, Словаччина, Литва, Латвія, Естонія, Скандинавські країни – усі вони пройшли через таку реформу, що дало поштовх економіці, соціальному розвитку цих країн, особливо їхніх

сільських територій [16, с. 188; 17, с. 162]. Зокрема, після вступу Польщі до ЄС основою стабільного розвитку сільських територій став інтегрований підхід, а саме: максимальне наближення місцевої влади до сільської спільноти, поліпшення якості управлінських послуг і залучення місцевих жителів до процесу прийняття рішень щодо розвитку кожної окремої території. В країні відбулася суттєва децентралізація влади. Оскільки центральний уряд передав значну частину своїх повноважень, будь-яка територія є самоврядною у своїх діях, її права захищаються в судовому порядку, а дія законів про місцеве самоуправління є однаковою для всіх типів місцевого рівня. Головною метою адміністративного реформування в Польщі є формування громадянського суспільства, коли кожен громадянин має змогу самостійно, у міру можливостей, організувати своє життя [3, 1007]. Прерогативою сільськогосподарської та продовольчої політики у Великобританії й Нідерландах є державна підтримка фермерів, інвестиції у розвиток переробних виробництв і податкові пільги за умови зменшення викидів у навколишнє середовище [15, с. 875, 18].

Висновки. На нинішньому етапі необхідним є формування системи управління, здатної забезпечити високу ефективність роботи суб'єктів господарювання всередині АПС регіону та узгоджену керованість і розвиток регіону у співпраці з іншими регіонами з метою розбудови національної економіки. У процесі формування й реалізації державної регіональної політики слід урахо-

увати інтегрований підхід, який передбачатиме поєднання та узгодження трьох взаємозв'язаних і взаємозалежних складників комплексного виміру регіонального розвитку: галузево-секторального, територіально-просторового й управлінського, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності регіонів, досягненню збалансованого територіального розвитку, успішному здійсненню комплексу започаткованих реформ та поліпшенню добробуту населення України. Тому в стратегічному баченні місію й цілі агропродовольчої сфери України доцільно визначати не тільки в плані продовольчої безпеки та важливого джерела валютних надходжень, а, передусім, як економічної першооснови розвитку сільських територій її регіонів. Доцільним є врахування тенденцій переходу функцій із виробництва кінцевої продукції від сільського господарства до харчової промисловості, перетворення останньої з допоміжної в організуючу по відношенню до сільського господарства галузь, посилення її значущості в агропродовольчій сфері. Отже, переведення АПС регіону на модель сталого розвитку на основі активізації діяльності громад слід вважати фундаментальним завданням у розвитку територіальної громади. Методологія управління сталим розвитком повинна бути зорієнтована на потреби й інтереси людей об'єднаного сільсько-міського континууму, мати спільне бачення та комплекс широких стратегічних завдань, а також набір гнучких механізмів виконання цих завдань.

Список використаних джерел

1. Бобра Т. В. Философско-методологические аспекты исследования геоэкоитонов и экотонизации геопространства / Т. В. Бобра // Геополитика и экогеодинамика регионов. – 2007. – Вып. 2. – С. 13-23.
2. Бородіна О. Аграрний розвиток і саморозвиток громад: модернізація через взаємну адаптацію (теоретико-методологічний аспект) / О. Бородіна // Економіка АПК. – 2014. – №4 – С. 55-72.
3. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 157-19. Поточна редакція від 01.01.2017 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
4. Измалков А.А. Факторы и принципы разработки стратегии развития регионального АПК / А. А. Измалков // Вестник Курской госуд. с.-х. академии. – 2015. – №3 – С. 1-6.
5. Кропивко М.Ф. Розвиток сільськогосподарської дорадчої діяльності в умовах децентралізації влади та Євроінтеграції: доп. / М.Ф. Кропивко. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.vsau.org/web/vsau/vsau.nsf/563c13da32f6285ec22575a00045974e/4d82ad001b8d99bfc2257e21002b8653/\\$FILE/Доповідь%203.pdf](http://www.vsau.org/web/vsau/vsau.nsf/563c13da32f6285ec22575a00045974e/4d82ad001b8d99bfc2257e21002b8653/$FILE/Доповідь%203.pdf)
6. Павлов О. І. Життя на сільських територіях: реалії та суспільні очікування / О. І. Павлов // Економіст. – 2013. – №3. – С. 4-6.
7. Практичний посібник з формування спроможних територіальних громад [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zhydachiv.rda.org.ua/file/image/051/posibnik_gromadi_1.pdf
8. Саблук П. Т. Інноваційна модель розвитку аграрного сектору економіки України та роль науки у її становленні / П. Т. Саблук // Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. – 2011. – №2. – С. 200-208.

9. Соціо-еколого-економічний розвиток агропродовольчої сфери України в сучасних умовах: проблеми та шляхи їх розв'язання: моногр. / авт. кол. О. І. Павлов, К. Б. Козак, Д. Ф. Крисанов [та ін.]; за ред. О. І. Павлова. – Одеса: Астропринт, 2015. – 512 с.

10. *Сторонянська І.З.* Напрямки модернізації фінансового забезпечення розвитку сільських територіальних громад у контексті завдань адміністративно-територіальної реформи / І.З. Сторонянська, А.О. Пелехатий // *Фінанси України.* – 2014. – №10. – С. 97-108.

11. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. Проект [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://sd4ua.org/wp-content/uploads/2016/11/Strategy_Sustainable_Development_UA.pdf.

12. Цілі сталого розвитку 2016–2030. Агентство ООН в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/oon-v-ukraini/ukraina-ta-oon-70-rokiv-razom>.

13. Aurélie Trouvé, Marielle Berriet-Solliec (2010). Regionalization in European Agricultural Policy: Institutional Actualities, Issues and Prospects. *Regional Studies*, Vol. 44, Iss. 8, pages 1005-1017.

14. European Sustainable Development Network [Online] – available at: <http://www.sd-network.eu>

15. Janet Dwyer, Neil Ward, Philip Lowe, and David Baldock (2007). European Rural Development under the Common Agricultural Policy's 'Second Pillar': Institutional Conservatism and Innovation, *Regional Studies*, Vol. 41, Iss. 7, p. 873-888.

16. Markku Sotarauta, Andrew Beer, and John Gibney (2016). Making sense of leadership in urban and regional development, *Regional Studies*, Vol. 51, Iss. 2, p. 187-193.

17. *Sergio J. Rey; Mark V. Janikas* (2005). Regional convergence, inequality, and space. *Journal of Economic Geography*, Vol.5. Issue 2, p. 155-176.

18. The Common Agricultural Policy after 2013. European Commission [Online] – available at: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013_en.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2017 р.

Фахове рецензування: 28.04. 2017 р.

* * *

Новини АПК

Вартість інвестпроектів в АПК зростає

Загальна вартість інвестпроектів в АПК у I кварталі 2017 року досягла близько 37 млрд грн, з яких основним джерелом фінансування є власні кошти – 27,6 млрд грн (74,7% до загальної вартості). Кошторисна вартість 297 проектів становить до 500 млн грн (97,7%), 1 проекту – до 1 млрд грн (0,3%) та 6 – понад 1 млрд грн (2%).

В аграрному секторі реалізується 304 інвестиційні проекти, з яких 45% припадає на тваринництво. Напрями реалізації проектів:

- вирощування великої рогатої худоби – 74 од. (24% до загальної кількості);
- свинокомплекси – 46 од. (15,1%);
- птахівництво – 18 од (5,9%);
- овоче- та фруктосховища – 28 од. (9,2%);
- переробка – 19 од. (6,3%);
- багаторічні насадження – 15 од. (4,9%);
- інші проекти – 55 од. (18%).

Серед регіонів найбільша кількість інвестиційних проектів впроваджується у Львівській (37 од.), Вінницькій (32 од.), Херсонській (32 од.), Полтавській (31 од.) та Черкаській (27 од.) областях.

За вартістю проектів, що впроваджуються, лідерами серед регіонів є Вінницька (19,8 млрд грн), Одеська (2,7 млрд грн), Сумська (2,3 млрд грн), Київська (2 млрд грн) та Черкаська (2 млрд грн) області.

Прес-служба Мінагрополітики України